

Anneke Pronk

Tijdens de workshop 'Beloften en Israël – een ervaringsverhaal over het leven in Israël' vertelde Anneke onder meer over de kerk waar zij naar toe gingen.

In de kerk

Elke sabbat, dus elke zaterdagmorgen, gingen we naar de kerk in Rishon le Ziyon. In die tijd was ds. Baruch Maoz de voorganger. We kwamen samen in een oud kantoorgebouw op een industrieterrein, een ruimte zo groot als een klaslokaal. Best krap met ruim 150 mensen, zeker in de zomer, zonder airco met ruim 30 graden. Kinderen, zelfs de baby's komen ook mee, en vrouwen gaan zoveel mogelijk zitten op witte plastic stoelen. Mannen moesten vaak staan. Mijn man heeft heel wat diensten gestaan. De gemeente bestond uit veel Russische immigranten, vrouwen dragen hoofddoekjes. (De kleine kinderen maar ook volwassenen liepen nogal eens heen en weer, bv. voor toilet of zomaar een glaasje water.)

Hoe verliep de eredienst? Om 10 uur (ongeveer, stipt op tijd zoals bij ons? Nee, niet echt) begon een deel van de gemeente met een zogenaamde 'sing-in'. De Russische joden kenden de Hebreeuwse taal nog niet zo goed. Zij kregen een half uur les in het zingen om zo de taal te leren. Onder leiding van piano. Om half 11 startte de echte kerkdienst met eerst uitgebreide afkondigingen met o.a. namen van zieken. Daarna behandelde een ouderling een thema, ze lasen Bijbelgedeelten en zongen erbij. Dit was dan de eerste preek, een soort leerdienst, zoals bij ons 's avonds uit de HC. Er werd gesproken in het Hebreeuws en tegelijk werd het vertaald in het Russisch. Voor ons vertaalde de domineesvrouw in het Engels. Er waren enkele dove mensen dus er stond ook nog een doventolk voorin de zaal. Een wirwar van mensen, stemmen en talen. Ik vond het, zeker in het begin, moeilijk om te luisteren. Ondertussen was het half 12 geworden. De kinderen tot 12 jaar gingen naar een soort zondagsschool in verschillende groepen. Nu begon de tweede preek, de eigenlijke preek, die inhoudelijk hetzelfde is als in onze kerken. Bij afwezigheid van de dominee ging een ouderling voor die dan een preek hield die hij zélf gemaakt had. Tijdens het gebed stonden verschillende mensen, zowel mannen als vrouwen, en baden hardop. Voorafgaand werd afgesproken wie het gebed beëindigde. Zo'n gebed duurde dan wel even... Na afloop was er gelegenheid tot vragen stellen. Rond 1 uur: einde kerkdienst. Er was geen middag- of avonddienst, maar we hadden dan eigenlijk ook al twee diensten in één gehad. Vooral ook omdat de meesten ver weg woonden was er maar één dienst. Sommigen waren ruim een uur onderweg.

De Joods christelijke gemeenten zijn erg jong. Een groot aantal gemeenten is evangelisch of charismatisch, een klein deel is reformatorisch georiënteerd. Deze gemeente waar wij naar toe gingen is één van de reformatorische en in 1976 gesticht door Baruch Maoz, een Amerikaanse jood die in 1953 vanuit Boston emigreerde naar Israël. Bijna alle gemeenten zijn zelfstandig en kennen dus geen kerkverband. De kerk lijkt veel op die in Handelingen, de gemeenten zijn klein en nog onvolwassen.

De naam van de gemeente is 'gesed we emet' - Grace and Truth - Genade en Waarheid. De theologie is reformatorisch, de praktijk baptistisch, m.a.w. de volwassendoop wordt hier toegepast. Ze dompelen volwassen mensen, die tot geloof zijn gekomen, onder om de dood en de opstanding met Christus aan te duiden. Wij hebben verschillende keren zo'n doopdienst meegemaakt. Zowel in een kerkgebouw met een bad voorin als ook in het meer van Tiberias in het noorden van het land.

De christelijke gemeenten hebben het niet makkelijk te midden van de Joodse cultuur. Deze cultuur is heel nauw verbonden met religieuze joodse uitingen, zoals de synagoge, de besnijdenis, de feestdagen enz.

Vanuit o.a. Nederlandse kerken wordt wel de gereformeerde traditie overgenomen maar dit ligt niet zo eenvoudig als wij denken. Wij kennen honderden jaren kerkgeschiedenis met uitgebreide dogmatiek, een volledige liturgie en uitgebreide traditie. In Israël is hiervan geen sprake. De gemeenten zijn jong. De christenen komen uit heel de wereld en van diverse christelijke stromingen of zijn net bekeerd. En hoe moet de rijkdom van de westerse theologie en liturgie vertaald worden naar de Joodse cultuur? Om drie voorbeelden te noemen, is er een preekstoel of een 'bema' (verhoogde plaats in de synagoge) in de kerk? Lezen we de Bijbel in boekvorm in de kerk of wordt er gelezen uit een boekrol (zoals ook in de synagoge)? Is er een 'aron' (ark, zoals we die ook in de synagoge vinden) in de kerk om de Bijbels of boekrollen in op te bergen? Enz.

Ondanks de taalbarrière werd ons gezin met liefde en warmte omringd vanaf het eerste moment. Je merkte dat het geloof echt leefde. Daar ging echt wat van uit. Waar liefde woont, belooft de Heere Zijn zegen Ps. 133. We konden weinig spreken met elkaar maar des te meer betekende dan een stevige handdruk, een knipoog of een omhelzing. De onderlinge verbondenheid voelden we heel speciaal toen in 1999 twee nichtjes van ons in Nederland bij een verkeersongeluk om het leven kwamen. Al snel stonden de dominee en ouderling op de stoep om hun meeleven en steun te betonen. Echt heel bijzonder was dat.

Ik begon mijn verhaal over de kerk met : "Elke sabbat, dus elke zaterdagmorgen gingen we naar de kerk..." In Genesis 1 heeft God de hemel en de aarde geschapen in zes dagen. En op de zevende dag rustte Hij van al Zijn werk, dat Hij gemaakt had. En dat is sabbat. Sabbat betekent rust. De Joden gaan niet mee met het nieuwe verbond en houden dus niet de zondag, als opstandingsdag van Christus, zoals we wel bij de vroege kerk vinden. De samenkomsten zijn dus niet op zondag, zoals bij ons. Op zondag begint de nieuwe week, de volwassenen gaan werken en de kinderen gaan naar school.